

Srbija: Sporazum o popisu razresava Presevsku krizu

Author: [IWPR Balkans](#)

Zastupnici tvrde linije medju Srbima i Albancima izgubili su podrsku u juznoj Srbiji gde je novi politicki sporazum ohladio uspaljene strasti koje su prouzrokovale medjuetnicki sukob.

Umereni etnicki Albanci u juznoj Srbiji marginalizovali su bivse komandante albanske gerile u regionu , istorijskom odlukom da se, umesto Kosovu, okrenu Beogradu.

Lokalni albanski lideri iz Partije za demokratsko delovanje, PDD, i Partije za demokratsko ujedinjenje Albanaca, PDU, pristali su da ucestvuju u popisu stanovnistva Republike Srbije krajem ovog meseca. Ovaj potez mnogi analiticari smatraju politickom prekretnicom.

Cini se da je stavljena tacka na desetogodisnju kampanju etnickih Albanaca koja je imala za cilj pripajanje susednom Kosovu tri juzne srpske opstine, Bujanovac, Presevo i Medvedja, gde zivi oko 70.000 pripadnika albanske manjine na tom podrucju.

Albanci u Presevskoj dolini bojkotovali su sve popise stanovnistva u Srbiji od 1981. godine.

Nacrt sporazuma izradjen je u Beogradu pocetkom ovog meseca, uz posredovanje OEBS-a. Pri tom je srpska strana iskazala znatnu fleksibilnost.

Beograd je prihvatio zahtev etnickih Albanaca za ukljucivanjem OEBS-a u proceduru popisa stanovnistva. Srbi su, takodje, prihvatili da se popisom obuhvate oni Albanci koji su izbegli iz svojih kuca za vreme Milosevicevog rezima. U Bujanovcu, 3.200 Albanaca se jos uvek nije vratilo svojim kucama.

Ocekuje se da ce se ovim popisom razresiti spor u bujanovackoj opstini oko toga koja je etnicka zajednica brojnija. Albanci insistiraju na cinjenici da oni cine 60 odsto od 55.000 stanovnika bujanovacke opstine, dok Srbi tvrde da Albanaca ima samo 47 odsto.

Oruzani sukob u Presevskoj dolini je izbio u zimu 2000. godine nakon sto su se srpske trupe povukle sa Kosova usled NATO bombardovanja. Srpske vojne snage su se potom razmestile u toj pograncnoj oblasti.

Ubrzo zatim pojavila se albanska gerilska grupa, Oslobodilacka vojska Preseva, Bujanovca i Medvedje, OVPBM, i preuzela kontrolu nad tampon zonom izmedju Kosova i Srbije. Bezbednosnu pograncnu zonu uspostavile su medjunarodne mirovne trupe posle okoncanja kosovskog sukoba.

Posle Milosevicevog pada sa vlasti 2000. godine, radikalno novi pristup u resavanju ovog problema novog potpredsednika srpske vlade Nebojse Covica doveo je u maju 2001. do snizavanja medjuetnickih tenzija u juznoj Srbiji.

Lokalne gerilske snage pod vodjstvom Sefceta Muslijua pristale su da se razoruzaju, a medjunarodna zajednica dopustila je srpskim snagama da se razmeste unutar tampon zone.

Od tada su se srpske vlasti trudile da ovaj sporazum podupru znacajnijim investicijama, osnivanjem

multietnicke policije i povlacenjem vojnih snaga u kasarne. Beograd je, takodje, prihvatio prevremene lokalne izbore u Presevskoj dolini. Time bi se omogucilo etnickim Albancima da uzmu ucesca u lokalnim organima vlasti u srazmeri sa njihovom brojnoscu u toj oblasti. Albanci su bojkotovali prethodne lokalne izbore za vreme Miloseviceve vladavine.

Novi pristup se u politickom smislu isplatio Beogradu, jer su time izolovane tvrdokorne pristalice raspustene OVPBM. To je omogucilo stvaranje novog albanskog politickog bloka koji je spreman da saradjuje sa Beogradom i ostavi po strani zahtev za ujedinjenjem sa Kosovom.

"Posle 21 godine preduzeli smo korake ka sprovođenju pravog popisa u ovoj regiji. Nadamo se da ce i raseljena lica moci da ucestvuju na predstojecim prevremenim lokalnim izborima", izjavio je Riza Halimi, etnicki Albanac i gradonacelnik Preseva, neposredno po potpisivanju sporazuma 2. aprila.

"Nismo u potpunosti zadovoljni", kaze Naser Aziri, predsednik presevske opstinske komisije za popis stanovnistva, "ali nove vlasti u Srbiji nisu kao one za vreme Milosevica."

Nakon tolikih godina represije bivseg rezima, nove vlasti u Beogradu polako zadobijaju poverenje lokalnih Albanaca. Doduse, albanske politicke stranke bi zelele bi da vide vise Albanaca u novim mesovitim policijskim snagama, na primer.

Albanski entuzijazam za ucesce u popisu stanovnistva ne deli srpska zajednica u Presevskoj dolini. Ona strahuje da ce popis pokazati da je albanska populacija brojnija nego sto se mislilo. To bi imalo za posledicu imalo preuzimanje organa lokalne vlasti od strane etnickih Albanaca.

Lokalni Srbi organizovali su pocetkom ovog meseca protest u Bujanovcu. Optuzili su srpsku vladu zbog toga sto je pomerila rok za okoncanje popisa u juznoj Srbiji za deset dana. Konacni rok do koga bi trebalo da se obavi popis stanovnistva u Presevskoj dolini je 25. april. Oni su, takodje, osudili odluku kojom se omogucuje raseljenim Albancima da ucestvuju u popisu.

Medjutim, Beograd, odlucan u nameri da sprovede popis stanovnistva i organizuje lokalne izbore u toj oblasti, ignorise takve proteste. Umesto toga, potpredsednik srpske vlade Nebojsa Covic optuzio je demonstrante da stvaraju nove podele izmedju Srba i etnickih Albanaca.

Bivsi komandanti OVPBM su takodje veliki gubitnici u celoj prici. Izgubili su pristalice medju lokalnim albanskim stanovnistvom, koje se okrenulo umerenim politickim strankama.

Obe zajednice su ponesto izgubile, ali i dobile. Albanci ce morati da se odreknu sna o ujedinjenju sa Kosovom i da prihvate da je njihova buducnost vezana za Srbiju. Srbi ce, sa svoje strane, morati da prihvate kraj njihove apsolutne dominacije nad lokalnim etnickim Albancima.

Dzim Adams je pseudonim slobodnog novinara iz Srbije.

Location: Kosovo
Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-sporazum-o-popisu-razresava-presevsku>